

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сулхи майән 5-мёшёнченпе тухатъ

64 (7489) №



Юн кун, 2007 сулхи августан (сурла) 8-мёшё



Хакё ирёлё

Ёҗре тәрәшуллисем

Коллективра хисепре



**Александр Витальевич Николаев шалти ёҗсен пайё-
нче 2002 султманна ёҗлет. Нумаё вәхәт хуши ёҗле-
мест пулн те милици аслә лейтенанчё шанса панә
ёҗе тулли кәмәлла пурнаҗлатъ. Җакна вара вәл
тивёҗнә Тав хуҗсемпе сәмахсем те сирёплетеҗсё.
Сән үкерчөкре: А.В. Николаев.
Р. МАКАРОВА сән үкерчөкё**

Тёслёх илер

Раҗсей шайёнче паләрчёҗ

Вәл е ку отрасльте пусарулаҗпа паләракансене патша-
лаҗ хавхалантарса тәрәт, төрлө грантсем уйәрәт. Апла
пулсан пёр тахтамасәр асталәха кәтартма пөлмелле тата
әна туптамалла.

Акә кәҗал пирён районти икё вөрентү учрежденийё Раҗ-
сей шайёнче паләрчөҗ. Вёсем Нискасси тата Москакасси
шукулёсем пулчөҗ, пёршер миллион тенкё гранта тивёҗсрөҗ.

Нискасси шукулё вөрентү ёҗёнчи инноваци технологийё-
семпе анлә усә куратъ. Кунтах сиплев физкультури
«келеткенә түрө тытмалли шул» пүлёмне тата «Районти
эксперимент площадкине» йөркеленё. Шукул пётёмёшле
практика врачён офисёпе тачә сыхәнүра ёҗлесе пыратъ.

Москакасси шукулё вара Л.В. Занков системипе ёҗлет. Ку
база шукулне районти тата ытти тәрәхри чылай вөрентү
учрежденийёсенче вай хуракансем килсе сүресчө, опы-
па паллашасчө.

Тивёҗслё хавхалантару вөрентү ёҗне анләлатма, вөрентү
учрежденийёсене кирлө йышши оборудованисемпе пуян-
латма кайё. Иртнө сулхи төслёхсем те җавнах сирёпле-
төҗсө.

Апла пулсан ытти шукулсен те вёсенчен төслөх илесчө,
малаллах туртанасчө. Паянхи пурнаҗ вара җөнелле пу-
ранма хистет.

ХАМӘР ИНФ.

Официаллә

Чәваш Республикинче чи пёчөк ёҗ укҗи җинчен КИЛЁШҮ

Эпир, Чәваш Республикин Министр-
сен Кабинечён, Чәваш Республикинчи
профсоюз организацийёсен «Чә-
вашрессовпроф» пёрлешёвён, Чәваш
Республикинчи ёҗ паракансен
пёрлешёвён полномочиллө предста-
вительёсем, малалла Енсем, Раҗсей
Федерацийён Конституцийёпе, Чәваш
Республикин Конституцийёпе, феде-
раци саккунёпе, Чәваш Республикин
право акчөсен нормативёсемпе
килешүллөн, Раҗсей Федерацийён Ёҗ
кодексен, Чәваш Республикин «Соци-
аллә килештерсе ёҗлесе синчен» сак-
кунне, Чәваш Республикин Прези-
денчён 2006 сулхи юпа уйәхён 10-
мёшёнчи 87 № «Чәваш Республикин-
че ёҗ укҗине үстерес енёпе пурнаҗса
кёртмелли хушма мерәсем җинчен»
Указне, Чәваш Республикин Мини-
стрсен Кабинечё, Чәваш Республи-
кинчи ёҗ паракансен пёрлешёвё, Чә-
ваш Республикинчи профсоюз органи-
зацийёсен «Чәвашрессовпроф»
пёрлешёвё 2005-2007 сулсен соци-
аллә сыхәнү тытса ёҗлесе җинчен
тунә килешёвө тәпе хурса аяларах
илсе кәтартна җак Килешёвө (малал-
ла – Килешү) ала пусатпәр:

1 статья
Чәваш Республикинче чи пёчөк ёҗ
укҗи шайне 3295 тенкё чухлө туса ху-

рас.
2 статья
Чәваш Республикинче чи пёчөк ёҗ
укҗи шайне Чәваш Республикин тер-
риторийёнче ёҗлекенсем валли, фе-
дераци бюджетёнчен укҗа уйәракан
организацийёсенче ёҗлекенсемсёр пу-
суне, паләрәтасчө.
3 статья
Чәваш Республикинче чи пёчөк ёҗ
укҗи парса тарассине җаксем пурнаҗ-
ласчө:
Чәваш Республикин республика
бюджетчө укҗа уйәракан организаци-
сем, Чәваш Республикин республика
бюджетчөн укҗи-тенкинчен, бюджет ту-
лашёнчи укҗа-тенкёрен, җавән пекех
предпринимательлөхрен е тупаш
күрекен ытти ёҗсен укҗи-тенкинчен;
Муниципалитет тытәмёсен бюджет-
чөсем укҗа уйәракан организацисем,
Чәваш Республикин муниципалитет
тытәмёсен бюджетчөсен укҗи-тенкин-
чен, җавән пекех предприниматель-
лөхрен е тупаш күрекен ытти ёҗсен
укҗи-тенкинчен;
Ытти организацисем – хайсен укҗи-
тенкинчен.
4 статья
Енчен те ёҗ паракансем, хайсен ёҗне
Чәваш Республикин территорияёнче
пурнаҗласчө пулсан, Килешёвө офи-

циаллә пичетлесе кәларна хыҗсән 30
кун хушшинче унпа сыхәнү тытма килё-
шмөнчи җинчен Чәваш Республикин
ёҗ тавакан влаҗён уполномочённай
органе сәлтавласа сүрса пёлтерме-
сен Килешү җавән пеке ёҗ паракан-
семшён вайра тәрәт, әна пёр пәрка-
ланмасәр пурнаҗламалла.
5 статья
Федераци саккунёпе чи пёчөк ёҗ укҗи-
ин шайне Чәваш Республикинчи килё-
шүрен ирттерсе паләртсан җак
Килешү хайён вайне сүхататъ.
6 статья
Килешү 2007 сулхи авән уйәхён 1-
мёшёнчен вәя керет.
**Чәваш Республикин Министрсен
Кабинечё ячөпе Чәваш Республи-
кин Министрсен Кабинечён Предсе-
дателё С.ГАПЛИКОВ.
Чәваш Республикин ёҗ паракан-
сен пёрлешёвё ячөпе Чәваш
Республикин ситу-илүпе промыш-
ленноҗ палатин президентинё
И. КУСТАРИН.
Чәваш Республикинчи профсоюз-
сен организацийёсен «Чәвашрес-
совпроф» пёрлешёвё ячөпе Чәваш
Республикинчи профсоюзсен
организацийёсен «Чәвашрессовпро-
ф» пёрлешү председателё
А. КОРШУНОВ.**

Вырма – 2007

РАЙОНТИ ПЁРЛЁШҮЛЛЁ ХУҗАЛАХСЕНЧЕ АВГУС-
ТАН 8-МЁШЁ ТЁЛНЕ ТЫРА ВYРАС ЁҗСЕМ ЕПЛЕ
ПЫНИНЕ КӘТАРТНИ

**Колонкәсенче: 1.Вырма лаптәкё (гектарпа). 2.Вырнә
(процентпа). 3.Тухәҗ (центнерпа). 4. Уләм пуҗтарнә
(гектарпа).**

Е. Андреев яч. хис.	885	8	24,3	13
“Волга”	975	4	31,4	8
“Восток”	400	41	18,6	80
“Герой”	630	23	20,0	10
К. Иванов яч. хис.	383	4	20,0	—
Ильич яч. хис.	740	32	22,8	125
Ленин яч. хис.	895	10	21,0	15
“Лидер”	508	1	14,0	—
“Орино”	777	30	22,0	167
“Передовик”	722	16	21,3	55
“Свобода”	1140	19	20,0	60
“Святель”	552	11	17,0	40
Суворов яч. хис.	820	25	36,0	30
“Рассвет”	1025	12	15,9	30
“Ударник”	1668	21	25,0	70
Чапаев яч. хис.	558	1	16,7	—
“Чемеево”	442	21	17,4	—
Чкалов яч. хис.	301	8	17,2	—
Мичурин яч. хис.	80	—	—	—
Матвеев КФХ	260	31	23,4	30
РАЙОНПЕ	14836	15,1	22,7	733

ВYРМА ПАТТӘРЁСЕМ

Хуҗаләхсенчи комбайнерсем августан 1 – 7-мёшөсенче ёҗле-
ни итөгөсене пётёмлетес
**“Дон-1500” комбайнсен класёнче мала тухнә тесе йышә-
нас:**

1 вырәнәта – Суворов ячёллө хуҗаләхри Николай Витальевич
Павлов комбайнер экипажө, 484 тонна теш тыра җапса тешёленё,
свидетельствәпа 300 тенкё парса хавхалантарас.
2 вырәнәта – “Ударник” хуҗаләхри Иван Евграфович Анисимов
комбайнер экипажө, 219 тонна теш тыра җапса тешёленё, сви-
детельствәпа 200 тенкё парса хавхалантарас.
3 вырәнәта – “Свобода” хуҗаләхри Валерий Александрович Со-
ловьев комбайнер экипажө, 203 тонна теш тыра җапса тешёленё,
свидетельствәпа 100 тенкё парса хавхалантарас.

**“Енисей – 1200” комбайнсен класёнче мала тухнә тесе йышә-
нас:**

1 вырәнәта – Ильич ячёллө хуҗаләхри Вячеслав Иосифович
Аврамов комбайнер экипажө, 230 тонна теш тыра җапса тешёленё,
свидетельствәпа 300 тенкё парса хавхалантарас.

2 вырәнәта – “Орино” хуҗаләхри Ростислав Витальевич Иль-
ин комбайнер экипажө, 229 тонна теш тыра җапса тешёленё, сви-
детельствәпа 200 тенкё парса хавхалантарас.

3 вырәнәта – “Орино” хуҗаләхри Вячеслав Осипович Медов
комбайнер экипажө, 229 тонна теш тыра җапса тешёленё, сви-
детельствәпа 200 тенкё парса хавхалантарас.

4 вырәнәта – Ильич ячёллө хуҗаләхри Юрий Петрович Егоров
комбайнер экипажө, 225 тонна теш тыра җапса тешёленё, сви-
детельствәпа 100 тенкё парса хавхалантарас.

**“Нива – СК-5” комбайнсен класёнче мала тухнә тесе йышә-
нас:**

1 вырәнәта парас мар.
2 вырәнәта – “Восток” хуҗаләхри Юрий Сергеевич Иванов ком-
байнер экипажө, 110 тонна теш тыра җапса тешёленё, сви-
детельствәпа 200 тенкё парса хавхалантарас.

3 вырәнәта – Ильич ячёллө хуҗаләхри Евгений Петрович Васи-
льев комбайнер экипажө, 102 тонна теш тыра җапса тешёленё,
свидетельствәпа 100 тенкё парса хавхалантарас.

4 вырәнәта – “Восток” хуҗаләхри Василий Юрьевич Уткин ком-
байнер экипажө, 102 тонна теш тыра җапса тешёленё, сви-
детельствәпа 100 тенкё парса хавхалантарас.

Механизаторсем хушшинчи конкурс итөгөсене
пётёмлетекен районти комисси.

Республикәра

Аталану ыйтәвёсене сүтсе явнә

Тунти кун Чәваш Республикин Министрсен Кабинечён
Председателё Сергей Гапликов республика Правитель-
ствин членёсемпе тата федераци ведомствисен террито-
ри органёсен ертүҗисемпе канашлу ирттернө.

Шалти ёҗсен министрөн пёрремёш сүмё Вячеслав Яков-
лев республикәри оперативлә лару-тәрупа, хәш-пёр па-
сарта тата ярмәркәра йөркенә мөнле пәхәннипе паллаш-
тарнә.

Ял хуҗаләх министрё Михаил Игнатёв вырма ёҗсөсем
мөнле пыни җинчен пёлтернө. Таләксөрен ватаман 9,5
пин тонна яхән теш тыра пухса кёртөҗсө. Хуҗаләхсенче
көрхи культурәсене акма сёр хатёрлөҗсө.

Вөрентү тата җамрәксен политикин министрё Галина
Чернова канашлава пухәннисене республикәри шукулсем
сөнө вөрөнү сүлне мөнле хатёрленнипе паллаштарнә.
Төрөслөкөн органсем график тәрәх пёрремёш хут Чәваш
Ен шукулёсене төрөслөнө, хәш-пёр җитменлөхсене пётө-
рөссипе ёҗлөҗсө.

Чәваш Республикин Президентчён Администрацийён
Ертүҗи Энвер Аблякимов Чәваш Ен Президентчө Н.В. Фе-
доров сурла уйәхөн 5-мёшөчө Шулашкар хулинче тәва-
кан объектсенче ирттернө ёҗлө пухусенче панә хушусем
җинчен пёлтернө. җав шутра – тәп хулан җыннисене тата
хәннисене мөллөрөх условисем туса парасси, лартнә
йывәҗ-курәка улпрасси, хута яракан объектсен таврашине
вара илёртүллөрөх тата хальхи вәхәт ыйтнә пек тәвасси.

Министрсен Кабинечён членёсемпе ирттернө канашлу-
ра җавән пекех республикәри ял-хуласене хәтләрах тәвас
ыйтәва пәхса тухнә, җав шутра – сыран хөрринчи терри-
торисене те. Чәваш Ен Министрсен Кабинечён Предсе-
дателё Сергей Гапликов Сөнө Шулашкарта, Сөнтөрвәри
тата Муркаш районёсенче ирттерен ёҗсене хак панә,
вёсем яләх пулнипе тивёҗслө министрсемпе пёрле муни-
ципалитет пёрлешёвёсен ертүҗисене кёске вәхәтрах җит-
менлөхсене пётөртөме хушнә.

ЧР ПА пресс-служби.

Районта

Стройматериалсем хакланни те, аш-какай йүнелни те хәрәтмасть

“Агропромышленноҗ комплексне аталантарасси” наци
проектчөн вёҗинче ял җыннисем сәмәллатнә кредитсем
малалла илөҗсө. Патшаләх пулашавёпе усә курса ял җын-
нисем выльәх-чөрлөх усрама хуралтәсем тәвасчө, төрлө
техника туянасчө. Строительство материалёсем хәруш-
ла хакланни те, килти хушма хуҗаләхри туса илнө аш-ка-
кай хакё паләрмаллах чакни те ял җыннисене хәрәтмасть.
Ял җынни сәмәл пурнаҗса хәнәхман вёт.

Кәҗал районта “Россельхозбанк” урлә 271 сын 37 мил-
лион та 668 пин тенкөлөх, Перекет банкё урлә 370 сын 53
миллион та 26 пин тенкөлөх кредит илнө.

Уйрәмах пусаруллисем җатракасси (54 сын кредит илнө),
Мән Сөнтөр (54 сын), Ярапайкасси (53 кредит) тата Катъ-
кас (50 сын) ял тәрәхөсенче пурәнакансем шутланаҗсө.

11 җемье ытларах йөркеленнө, 19 ача ытларах суралнә

Кәҗалхи җичө уйәхра районта иртнө сулхи җак тапхәрти-
пе танлаштарсан 19 ача ытларах суралнә. Пёлтөр 215
ача кун сүти курнә пулсан, кәҗал – 234 ача. Арсын ачасем
ытларах пулнине паләртмалла: 132 арсын ача пусне 102
хөр ача.

Арсын ачасене Кирилл (13 ача), Артемий (11 ача), Дани-
ил (8 ача), хөр ачасене вара Анастасия (8), Екатерина (7),
Анна (6) ятсене ытларах хунә. Икё җемьере икё йөкөрөш
суралнә.

Мәшәрланакансен йышө те үссө пыратъ. Кәҗал
пёлтөрхинчен 11 җемье ытларах йөркеленнө, пётөмпе –
110 мәшәр. Качча каякан хөрсен үсөмё 18 – 28 сүлсөмпе,
авланакан арсынсен – 25 – 34 сүлсөмпе танлашатъ.

Уйрәлакансен хисепө пёр шайрах тәрәт: пёлтөр – 38
җемье, кәҗал – 39 җемье.

Иртнө сулхипе танлаштарсан, вилекенсен шүчө чакни
савантаратъ. Иртнө сул 412 сын пурнаҗсран уйрәлса кай-
нә пулсан, кәҗал 395 сын вилнө. Арсынсем ватаман 58
султа, хөрарәмсем 73 султа сөре кёресчө.

Коммуналлә

сәмәлләхсемсёр пурәнма сук

Паянхи пурнаҗса коммуналлә сәмәлләхсемсёр
тешмөртме сук. Ара, сирём пёрремөш ёмөрте пурәнат-
пәр мар-и? Кәҗалхи сур султа сурт-йөрпе коммуналлә ху-
саләх предпрятийёсем хваттерсене 13 пин гкал. ашә, 176
пин кубла метр шыв панә, таса мар шыв 73 пин кубла метр
юхтарса кәларнә.

Укҗа сине куҗарсан кәтартусем җапла: пётөмпе 15997
пин тенкөлөх пулашу панә. җав шутран 47 процентчө ашә-
па тивөҗсөртме, 18 процентчө сурт-йөре пәхса тәма, 8 про-
центчө шывпа тивөҗсөртме кайнә.

Ял җыннисем коммуналлә сәмәлләхсемпе тивөҗсөртесси
курран-кун лайәхланса пырасса шанаҗсө. Ара, сирём
пёрремөш ёмөрте пурәнатпәр мар-и?

Н. ГРИГОРЬЕВА.